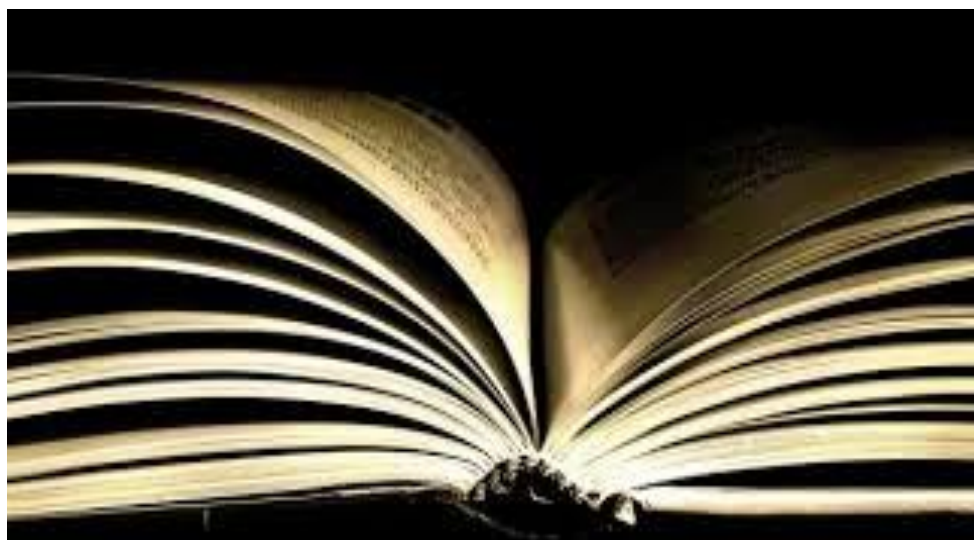

KRAJSKÁ KNIŽNICA
V ŽILINE

VEREJNÉ KNIŽNICE ŽILINSKÉHO KRAJA

2012

A. REGIONÁLNE KNIŽNICE

1. Knižničný fond

Knižničný fond regionálnych knižníc Žilinského kraja v roku 2012 dosiahol 810 471 KJ, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom počet vyšší o 932 KJ. Opätovné pomerne rozsiahle vyradovanie literatúry a nízky nákup spôsobuje, že čistý prírastok je v regionálnych knižniciach veľmi nízky.

Implementovaním nového knižnično-informačného systému Clavius do všetkých regionálnych knižníc došlo k automatizácii aj väčšiny pobočiek knižníc, čoho výsledkom je skutočnosť, že celý fond regionálnych knižníc v Čadci, Dolnom Kubíne, Liptovskom Mikuláši a v Martine je už spracovaný automatizovane. Krajská knižnica v Žiline má spracovaných automatizovane len 79 % knižného fondu, zvyšok tvorí fond troch pobočiek, v ktorých sa z technických dôvodov automatizácia ani neplánuje. Fond pobočky Vlčince sa do automatizovaného systému spracováva priebežne.

95,31 % knižničného fondu regionálnych knižníc tvoria knihy a 4,69 % fondu tvoria špeciálne dokumenty. Fond špeciálnych dokumentov však v roku 2012 klesol o 2555 (- 6,30 %) z dôvodu rozsiahlejšieho vyradovania poškodených a nevyužívaných gramoplatní a videokaziet v Krajskej knižnici v Žiline. Aj v roku 2012 najvyššie percento odbornej literatúry pre dospelých vo svojich fondoch mala Kysucká knižnica (43,26 %) a Oravská knižnica AH (42,06 %). Nižšie percentuálne zastúpenie mala Krajská knižnica v Žiline (35,42 %), Turčianska knižnica (34,71 %) a Liptovská knižnica GFB (36,06 %). Ponuka krásnej literatúry pre dospelých bola v sledovanom roku najvyššia v Turčianskej knižnici (40,46 %) a Oravskej knižnici AH (38,13 %), Liptovská mala podiel 37,00 % a Krajská knižnica v Žiline 37,83 %. Najnižší podiel krásnej literatúry pre dospelých bol v Kysuckej knižnici (31,29 %). Okrem Krajskej knižnice v Žiline, ktorej podiel fondu pre deti približne korešpondoval s dosiahnutým percentom detských používateľov, detský fond ostatných regionálnych knižníc bol v porovnaní s percentom detských používateľov nižší o cca 7-13 %.

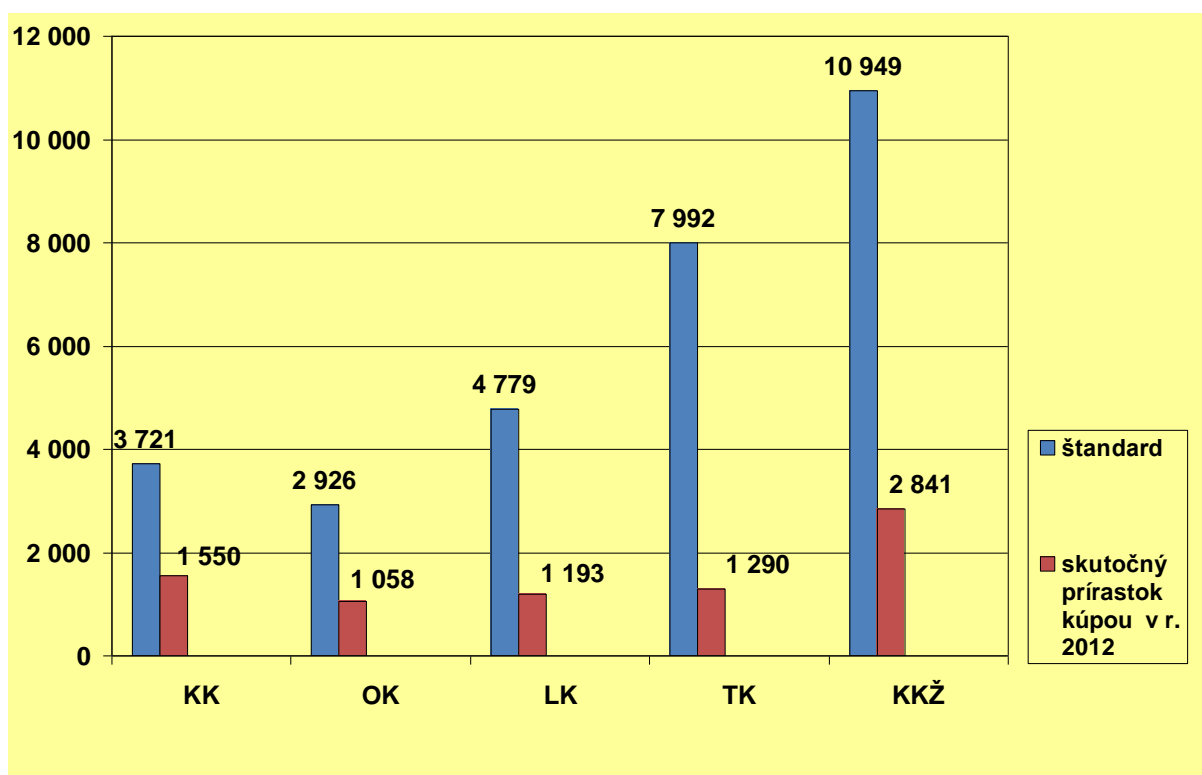
V roku 2012 sa ponuka **periodickej tlače** v regionálnych knižniciach opäť znížila o 26 titulov (v počte exemplárov bol pokles o 28). V každej z regionálnych knižníc bol zaznamenaný pokles (-8 až -9), okrem Turčianskej knižnice, kde došlo k nárastu o 8 titulov. Ich počet dosiahol 98, čo pre Turčiansku knižnicu znamená 65 %-né plnenie štandardu verejných knižníc. Ostatné regionálne knižnice síce rôznou mierou, ale v tomto parametri štandardy verejných knižníc na Slovensku plnili.

Celkové prírastky 13 558 KJ boli v roku 2012 nižšie oproti roku 2011 o 4 251 (- 23,87%). Prírastky KJ **kúpou** predstavovali počet 7 932 KJ a boli nižšie oproti roku 2011 o - 2 016 KJ, (- 20,27 %). Prírastky darom a bezodplatným prevodom predstavovali 5 626 KJ, čo je o - 2 235 KJ menej ako v predchádzajúcom roku (- 28,43 %). Realizáciou projektu Informácie bez hraníc sa podarilo získať do fondov každej z regionálnych knižníc od 146 do 205 knižničných jednotiek bezodplatným prevodom od zriaďovateľa.

Najväčší pokles v počte prírastkov kúpou zaznamenala Turčianska knižnica (- 758 KJ, - 37,01 %), Krajská knižnica v Žiline (- 651 KJ, - 18,64 %), Oravská knižnica AH (- 548 KJ, - 34,12 %) a Kysucká knižnica (- 147 KJ, - 8,66 %). Plusové hodnoty v prírastkoch knižného fondu kúpou dosiahla len Liptovská knižnica GFB (+ 88 KJ, + 7,38 %).

Porovnanie dosiahnutých hodnôt **prírastkov získaných kúpou** s prírastkami schválenými Metodickým pokynom MK SR č. MK – 1669/2010-10/7472 z 1.6.2010 ako štandard pre verejné knižnice:

Kysucká knižnica	41,66 %
Oravská knižnica AH	36,16 %
Liptovská knižnica GFB	24,96 %
Turčianska knižnica	16,14 %
Krajská knižnica v Žiline	25,95 %.

Podiel **prírastkov kúpou z celkového počtu prírastkov** zaznamenali približne na rovnakej úrovni Oravská knižnica AH (64,16 %) , Kysucká knižnica (63,92 %) a Krajská knižnica v Žiline (62,67 %). V Liptovskej knižnici GFB bol podiel prírastku kúpou nižší (56,97 %) a najnižší podiel prírastku kúpou z celkového počtu prírastkov zaznamenala Turčianska knižnica (45,15 %).

Úbytky knižničného fondu dosiahli celkovo 12 626 KJ, čo je približne polovica úbytkov v roku 2011. Najvyššie úbytky zaznamenala opäť Krajská knižnica v Žiline (6 448), Liptovská knižnica GFB (2 837) a Turčianska knižnica (2 415). Zvyšné dve regionálne knižnice vyradzovali knižničné fondy len v obmedzenom množstve.

Na celkovom fonde 810 471 knižničných jednotiek sa percentuálne jednotlivé regionálne knižnice podieľali nasledovne: 17,12 % Kysucká knižnica, 12,38 % Oravská knižnica AH, 11,79 % Liptovská knižnica GFB, 20,63 % Turčianska knižnica a 38,08 % Krajská knižnica v Žiline.

Napriek vyradovaniu v niektorých regionálnych knižniciach a diferencovaným prírastkom, poradie knižníc v prepočte zväzkov na 1 obyvateľa ostalo nezmenené: najnižší počet mala aj v r. 2012 Turčianska knižnica 2,93 zv., Liptovská knižnica GFB 3,00 zv. a Krajská knižnica v Žiline 3,66 zv. Najvyšší počet zväzkov mala Kysucká knižnica 5,59 zv. a Oravská knižnica AH 5,14 zväzkov na 1 obyvateľa.

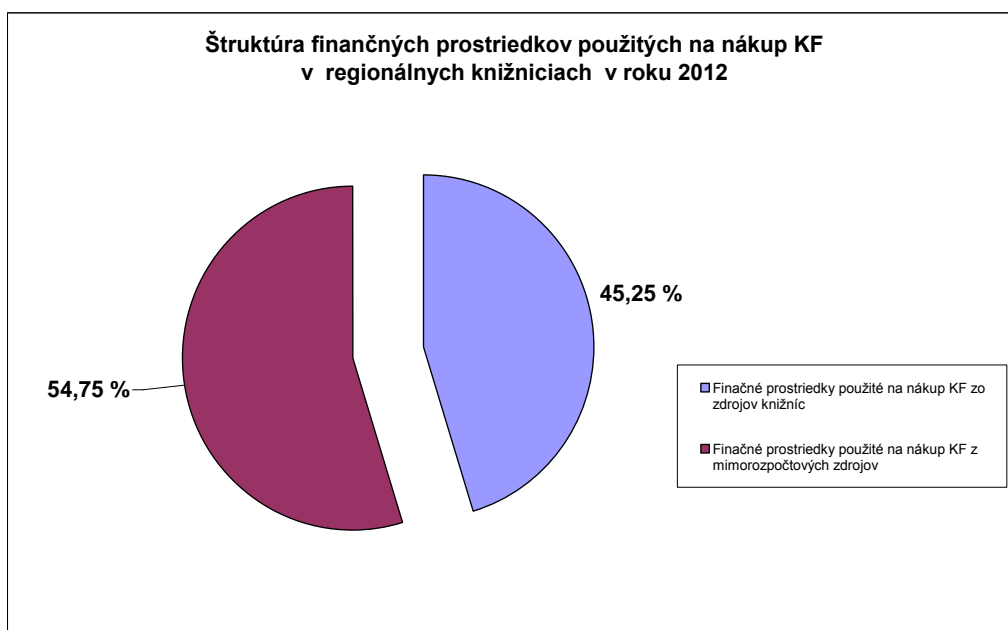
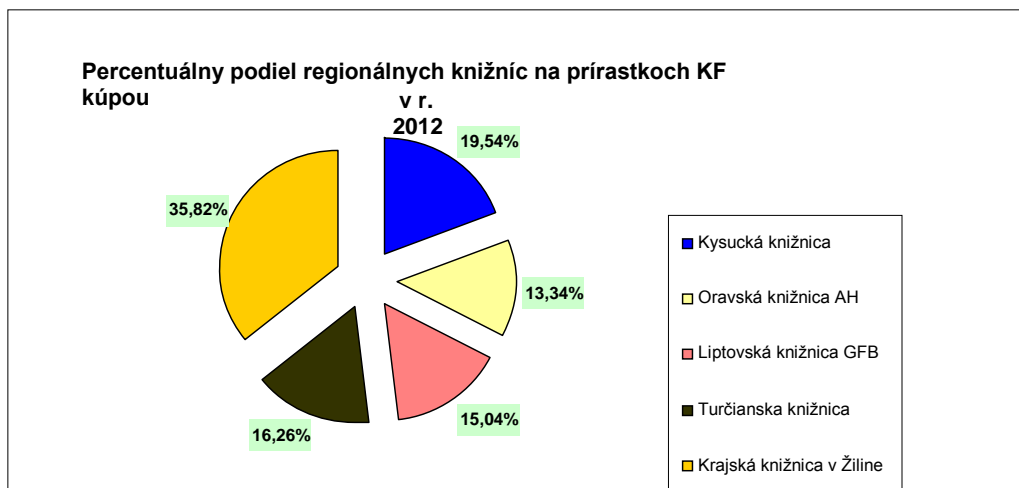
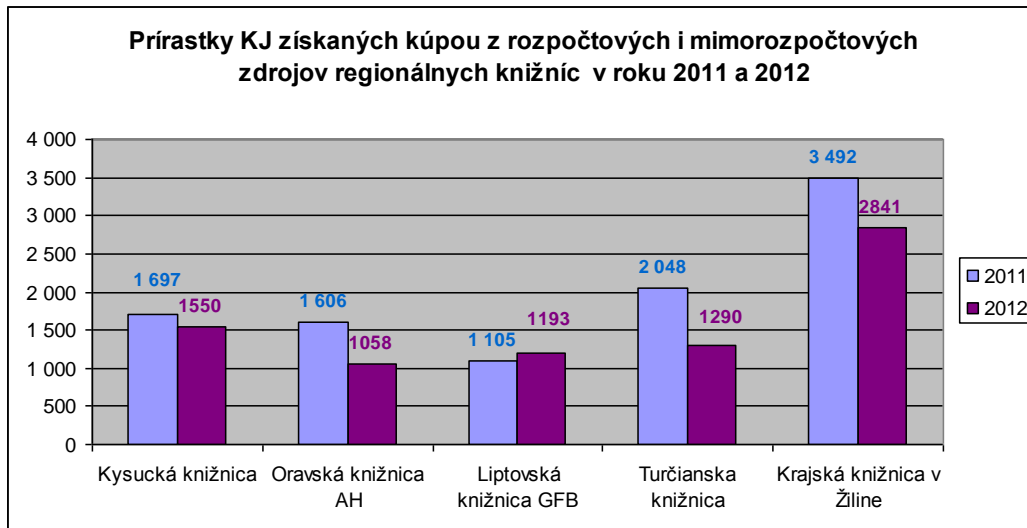
Pri hodnotení **skladby prírastkov** Krajská knižnica v Žiline opäť uprednostnila nákup odbornej literatúry pre dospelých (43,30 %) a krásnej literatúry pre dospelých (35,83 %). Podobnú skladbu nákupu mala aj Liptovská knižnica GFB (42,65 % náučná, 33,38 % krásna literatúra pre dospelých). Turčianska knižnica vo väčšej miere doplnila fondy krásnej literatúry pre dospelých (58,63 % z celkového nákupu), menej doplnila fondy krásnej a odbornej literatúry pre deti (16,63 %). Najväčší počet KJ pre deti nakúpila Oravská knižnica AH (24,60 %), Kysucká knižnica (23,71 %) a Liptovská knižnica GFB (22,54 %). Najmenej literatúry pre deti nakúpila Turčianska knižnica (16,63 %) a Krajská knižnica (18,91 %).

Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na nákup fondu, ale aj z dôvodu obmedzenej možnosti absenčného požičiavania niektorých druhov **špeciálnych dokumentov** mimo knižnice ich počet nerastie, ba dokonca klesá. V roku 2012 sa v Krajskej knižnici v Žiline ich počet výrazne znížil (- 2 681) z dôvodu vyradenia značného množstva poškodených a nevyužívaných gramofónových platní a videokaziet.

Vo finančnom vyjadrení **celkové prostriedky na nákup KF** v regionálnych knižniciach Žilinského kraja vrátane grantových prostriedkov predstavovali čiastku 81 431 €, čo znamená pokles oproti predchádzajúcemu roku o 16 437 € (-16,8 %).

Všetky regionálne knižnice vyvíjajú maximálne úsilie na získanie finančných prostriedkov na nákup KF aj mimo vlastného rozpočtu. Rovnako tomu bolo aj v roku 2012, kedy sa regionálnym knižniciam podarilo mimo rozpočtu na nákup KF získať 44 580 €, čo bolo o

1 029 € viac ako v roku 2011. Prostriedky na nákup KF získané mimo rozpočtu knižníc tvorili 54,75 % z celkových prostriedkov, ktoré sa použili na nákup knižničného fondu regionálnych knižníc. Prostriedky z grantového programu MK SR a z ďalších zdrojov (z rozpočtov miest, nadácií, Európskeho fondu regionálneho rozvoja a iných) sú prostriedkami, ktoré významne pomáhajú zlepšiť finančné možnosti regionálnych knižníc.

2. Výpožičky

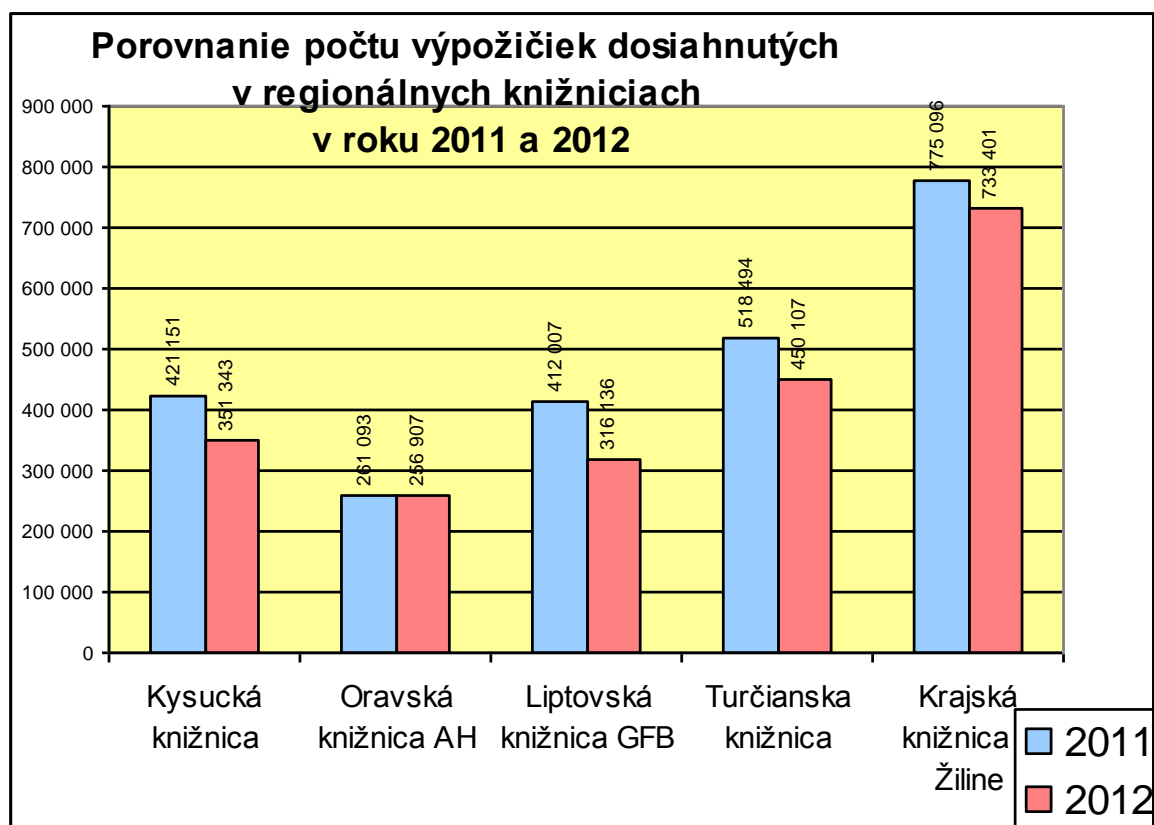
Rok 2012 bol rokom prechodu na nový spoločný knižnično-informačný systém Clavius. Od apríla až do konca augusta regionálne knižnice postupne prechádzali výmenou starého systému za nový. Po inštalácii nového systému prebiehala medzi knižnicami a vedením firmy Lanius vzájomná komunikácia. Doladňovali sa štatistiky používateľov, výpožičiek, návštevníkov a generovanie upomienok. Implementácia nového knižnično-informačného systému znamenala pre všetky regionálne knižnice zmeny aj v systéme evidencie a predlžovania výpožičiek. Výpožičky sa v novom systéme neprelongujú automaticky pri každej návšteve, ale iba na požiadanie používateľom. Vďaka novým možnostiam prístupu používateľov do svojho konta cez web rozhranie, môžu si používatelia sami výpožičky predlžovať a požičané dokumenty rezervovať. V priebehu roka sa vyskytli problémy so štatistikou výpožičiek predĺžených cez web rozhranie. Nový knižničný systém nedokázal tieto predĺženia započítavať do štatistík, preto tieto výpožičky evidencii unikli.

Pokles výpožičiek v roku 2012 bol pomerne veľký, sumárne za celý kraj – 279 947 (takmer 12%-ný pokles). Z tohto počtu takmer polovicu predstavuje pokles v prezenčných výpožičkách. Najvýraznejšie poklesy vo výpožičkách zaznamenala Liptovská knižnica GFB – 95 871 (- 23,27 %), a to najmä v prezenčných výpožičkách – 74 330 (-38 % -ný pokles oproti r. 2011). Pokles spôsobila aj revízia knižného fondu, kedy bola knižnica dlhšie obdobie zatvorená. Veľký pokles výpožičiek zaznamenala aj Kysucká knižnica – 69 808 (-16,58 %), z dôvodu rekonštrukcie budovy, kedy knižnica pracovala v provizórnych priestoroch s obmedzenými službami. Turčianska knižnica tiež zaznamenala pomerne veľký pokles výpožičiek – 68 387 (- 13,19 %), čoho príčinou môže byť aj nedostatočný nákup knižničného fondu. Paradoxom v tejto regionálnej knižnici je, že aj napriek zvýšeniu počtu odoberaných periodík o 8 titulov, došlo v sledovanom období k úbytku počtu výpožičiek periodík o - 19 430. Miernejší pokles výpožičiek bol v Krajskej knižnici v Žiline - 41 695 (- 5,38 %) a v Oravskej knižnici AH – 4 186 (- 1,60 %).

Pokles je evidentný aj pri výpožičkách špeciálnych dokumentov (- 11 771, t.j. - 33,52 % za celý Žilinský kraj). Fond týchto dokumentov sa v dostatočnej miere neobnovuje, keďže súčasný platný autorský zákon nedovoľuje absenčné výpožičiavanie špeciálnych dokumentov mimo priestorov knižnice. Najväčší pokles zaznamenala Kysucká knižnica v Čadci – 7 373 (- 56,7 %), ale veľký pokles bol aj v Turčianskej knižnici - 3 321 (- 54,09 %). V ostatných knižniciach pokles výpožičiek špeciálnych dokumentov nebol tak výrazný. Najvyššie percento výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých zo svojich celkových výpožičiek dosiahla opäť Oravská knižnica AH 30,88 %, na druhom mieste najviac odbornej literatúry pre dospelých dosiahla Kysucká knižnica 25,75 % a za ňou nasleduje Krajská knižnica v Žiline 21,13 %. Najmenej odbornej literatúry vypožičala Liptovská knižnica GFB 18,15 % a Turčianska knižnica 16,23 %. Na druhej strane Turčianska knižnica vedie vo výpožičkách krásnej literatúry pre dospelých 37,86 % z celkového počtu svojich výpožičiek, za ňou v počte výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých nasledujú: Liptovská knižnica 35,04 %, Krajská knižnica 27,52 %, Oravská knižnica AH 25,79 % a Kysucká knižnica 24, 85 %. V počte výpožičiek literatúry pre deti a mládež najnižšie percento výpožičiek z celkových výpožičiek dosiahla Krajská knižnica v Žiline 17,04 %, v ostatných regionálnych knižniciach sa počet výpožičiek pre deti pohybuje v rozmedzí od 21 do 22 %. Výrazný pokles počtu výpožičiek náučnej literatúry pre deti bol zaznamenaný v Krajskej knižnici v Žiline, kde poklesli počty výpožičiek náučnej literatúry pre deti z 5,78 % na 3,73 % a v Turčianskej knižnici z 8,27 % na 6,70 %. V Krajskej knižnici v Žiline je tento pokles výpožičiek spôsobený aj výrazným poklesom počtu detských používateľov (- 544). Najvyššie percento výpožičiek periodík z celkového počtu výpožičiek mala opäť Krajská knižnica v Žiline 34,30 %. V ostatných regionálnych knižniciach sa percento výpožičiek periodík pohyboval od 20,82 % v Oravskej

knižnici AH, 23,16 % v Turčianskej knižnici, 24,06 % v Liptovskej knižnici GFB až po 28,30 % v Kysuckej knižnici.

V dôsledku poklesu výpožičiek v každej z regionálnych knižníc poklesli aj počty výpožičiek na 1 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti. Najviac výpožičiek na 1 zamestnanca evidovala Liptovská knižnica GFB, a to 22 581, Krajská knižnica v Žiline dosiahla 22 057 výpožičiek, Kysucká knižnica 21 959, Turčianska knižnica 20 553 a Oravská knižnica AH 20 389 výpožičiek na 1 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti. Aj napriek poklesu výpožičiek všetky regionálne knižnice v tomto parametri presahujú štandard MK SR (15 000 výpožičiek), ako aj hodnoty dosahované v tomto prepočtovom údaji v regionálnych knižniciach iných krajov v rámci Slovenska.

3. Používatelia

Aj v sledovanom roku 2012 počet používateľov v regionálnych knižniciach kraja opäť poklesol, a to o – 3 492 používateľov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje - 8,27 %. Najväčšou mierou sa na poklese podieľala Kysucká knižnica, kde počet používateľov poklesol o - 2 461 (- 24,59 %). V Turčianskej knižnici poklesli používatelia o – 261 (- 4,03 %, v Krajskej knižnici v Žiline o – 607 (- 4,11 %), v Oravskej knižnici AH poklesli len mierne o – 93 používateľov (- 1,78 %) a v Liptovskej knižnici GFB o – 70 (- 1,23 %).

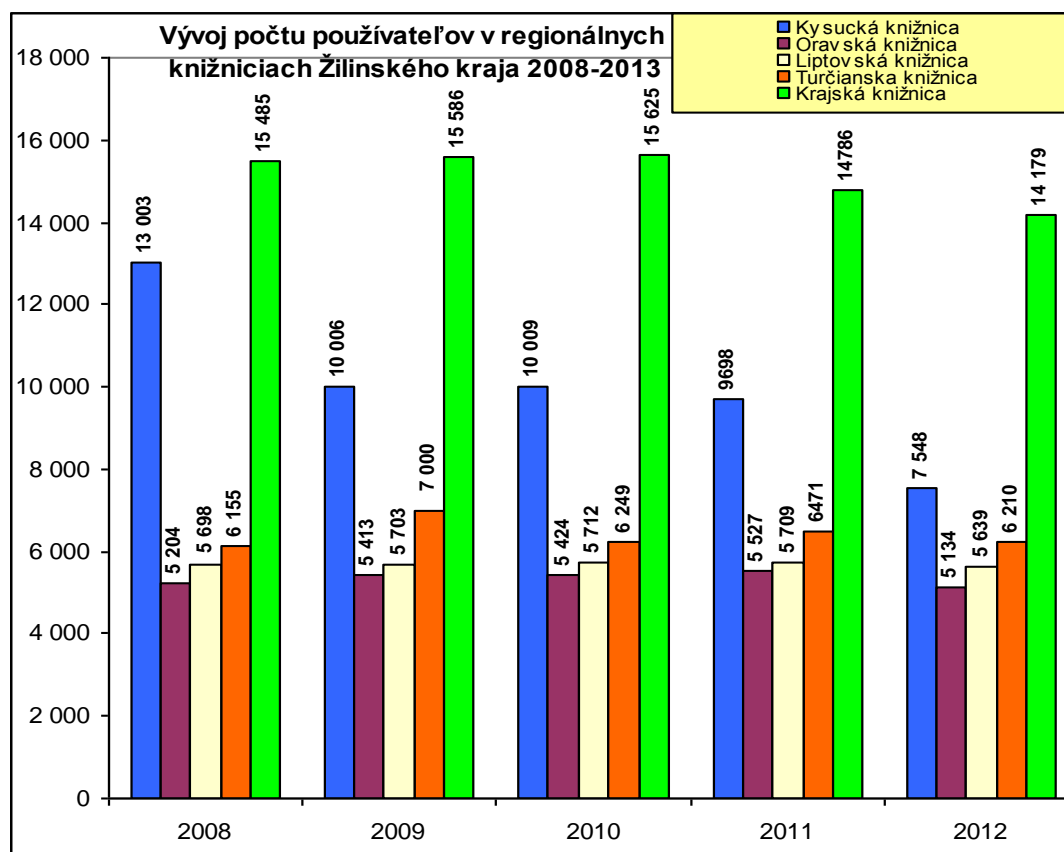
Najvyšší počet používateľov v prepočte na 1 zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti (ZVKČ) dosiahla aj napriek prebiehajúcej rekonštrukcii Kysucká knižnica, a to 472 používateľov. Za ňou nasleduje Krajská knižnica v Žiline 426 používateľov, približný počet 407 a 402 dosiahli Oravská knižnica AH a Liptovská knižnica GFB. Najmenej používateľov na

1 ZVKČ mala Turčianska knižnica - len 284. V prepočte potenciálnych používateľov na 1 ZVKČ dosiahla najvyššiu hodnotu Krajská knižnica v Žiline - 3 845 používateľov, za ňou nasleduje Turčianska knižnica - 2 606 používateľov, Liptovská knižnica GFB 2 276, Kysucká knižnica 1 551 a nakoniec Oravská knižnica AH 1 548 používateľov.

Najvyššie percento používateľov z počtu obyvateľov dosiahla aj napriek rekonštrukcii opäť Kysucká knižnica 30,42 %, nasleduje Oravská knižnica AH 26,32 %, Liptovská knižnica GFB 17,70 %, Krajská knižnica v Žiline 16,83 % a Turčianska knižnica 10,88 %. Najvyššie percento detských používateľov z celkového počtu používateľov knižnice evidovali takmer rovnako Liptovská knižnica GFB 35,18 %, Kysucká knižnica 35,08 %, Turčianska knižnica 33,9 % a Oravská knižnica AH 32,80 %. Krajská knižnica v Žiline evidovala len 22 % detských používateľov z počtu používateľov.

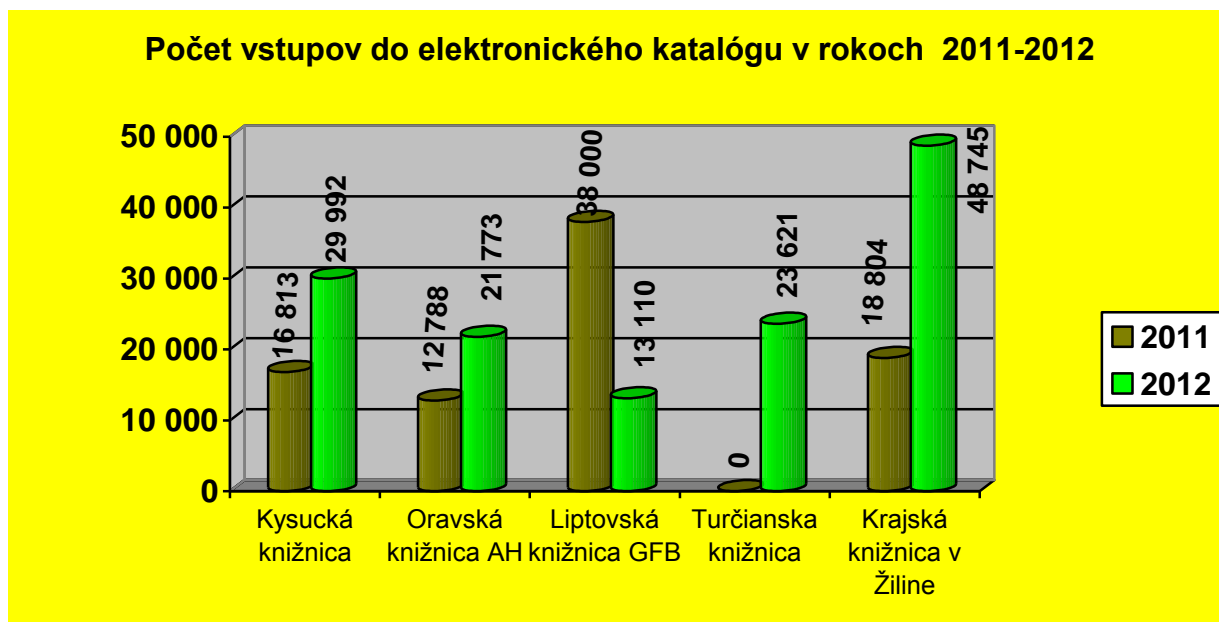
V percente **detských používateľov** z počtu školopovinných detí opäť najvyššiu hodnotu dosiahla Kysucká knižnica (120,47 %). Ide o vysoké percento z dôvodu, že knižnica registruje množstvo detských používateľov aj mimo svojho sídla, ale percento je vypočítané z počtu školopovinných detí v meste Čadci. Percento detských používateľov z počtu školopovinných detí sa zvýšilo v Liptovskej knižnici GFB na 72,54%, ale aj v Oravskej knižnici AH na 76,40 %. Na druhej strane ich počet sa znížil v Krajskej knižnici v Žiline na 47,21 %, ale i v Turčianskej knižnici na 43,57 %.

Služby regionálnych knižníc v Žilinskom kraji v roku 2012 využívalo 17,8 % obyvateľov sídiel týchto knižníc.

Počet návštevníkov regionálnych knižníc poklesol zo 769 544 na 691 628 (- 77 916, - 10,12 %). V Kysuckej knižnici klesol o - 12,79 %, v Oravskej knižnici AH o - 1,58 %, v Liptovskej knižnici GFB o - 28,94 %, v Turčianskej knižnici o - 0,27 % a v Krajskej knižnici v Žiline o - 7,29 %. Na druhej strane vzrástol počet návštevníkov www stránok regionálnych

knižníc o + 95 915. Po prechode na nový knižnično-informačný systém majú všetky knižnice svoje fondy pre používateľov online prístupné prostredníctvom katalógu Carmen. V elektronickom katalógu si používatelia môžu informácie o fonde vyhľadávať bez fyzickej návštevy knižnice. Poskytovaním knižnično-informačných služieb cez internet (vyhľadávanie dokumentov, predlžovanie výpožičiek, rezervácia dokumentov, e-mailová komunikácia s používateľom) bude zaiste trend úbytku fyzických návštevníkov a rastu online návštevníkov pokračovať aj v budúcich rokoch. V záujme zachovania objektívnosti porovnávania budeme v nasledujúcich rokoch sledovať aj návštevnosť www stránok regionálnych knižníc a počet vstupov do elektronických katalógov.

4. Bibliograficko-informačná činnosť

Počet vypracovaných bibliografických výstupov v rámci celého kraja klesol (-6) a dosiahol 39 titulov. Najviac **bibliografií** vydala Kysucká knižnica - 22 titulov, za ňou nasleduje Liptovská knižnica GFB - 8 titulov. Krajská knižnica v Žiline a Oravská knižnica AH vydali rovnako po 4 bibliografie a Turčianska knižnica v Martine 1 titul.

Požiadavky na **rešeršnú činnosť** knižníc sa neustále zvyšujú. V roku 2012 celkový počet rešerší stúpol o 85 a dosiahol počet 1 174 rešerší. Krajská knižnica v Žiline spracovala 606 rešerší, Kysucká a Turčianska knižnica spracovali počet rešerší približne na rovnakej úrovni 160 a 156, Oravská knižnica AH spracovala 140 a Liptovská knižnica GFB 112 rešerší. Najvyšší počet periodík monitoruje Krajská knižnica v Žiline a Kysucká knižnica v Čadci (129, 112), nasleduje Liptovská knižnica GFB (84), najmenej Oravská knižnica AH a Turčianska knižnica (49, 43).

Výpožičky regionálnych dokumentov sa udržali na podobnej úrovni ako v predchádzajúcom roku. Výraznejšie klesli len v Oravskej knižnici AH (- 808). Najviac výpožičiek regionálnych dokumentov v roku 2012 zrealizovala Kysucká knižnica (4 136), Krajská knižnica v Žiline (4 151) a Oravská knižnica AH (2 995). Liptovská a Turčianska knižnica mali výpožičky regionálnych dokumentov na približne rovnakej úrovni (1607, 1423). Najlepšie vybudovanú regionálnu databázu s najvyšším počtom záznamov má Liptovská knižnica GFB (60 440 záznamov) a Kysucká knižnica (42 382 záznamov). Regionálna databáza

Krajskej knižnice v Žiline obsahuje 18 750 záznamov, Oravskej knižnice AH 18 201 záznamov a Turčianskej knižnice 17 923 záznamov.

Počet **edičných titulov** sa v regionálnych knižniciach kraja znížil na 93 (- 21). Najvyšší počet titulov vydala aj napriek medziročnému poklesu opäť Kysucká knižnica - 39 titulov, druhý najvyšší počet 21 titulov vydala Oravská knižnica AH. Ostatné knižnice vydali nasledovné počty edičných titulov: Krajská knižnica v Žiline 16, Liptovská knižnica GFB 12 a Turčianska knižnica 5 titulov.

5. Kultúrno-spoločenská činnosť, podujatia

V rámci **kultúrno-spoločenskej činnosti** regionálne knižnice v Žilinskom kraji zrealizovali 3 094 podujatí, čo je zníženie oproti predchádzajúcemu roku o 314 podujatí. Najviac podujatí zrealizovala opäť Oravská knižnica AH, ktorá vykázala až 831 podujatí. Druhý najvyšší počet podujatí, a to 650 zrealizovala Krajská knižnica v Žiline. Turčianska knižnica zrealizovala 615 podujatí, Liptovská knižnica GFB 510 a Kysucká knižnica aj napriek priestorovým obmedzeniam zrealizovala až 488 podujatí.

Každá z regionálnych knižníc sa zapojila do celoslovenského Týždňa slovenských knižníc 2012, v rámci ktorého bolo zrealizovaných množstvo hodnotných a pre používateľov zaujímavých podujatí. Všetky knižnice sa zapojili do aktivít v rámci medzinárodného podujatia Noc s Andersenom, rovnako sa zapojili do súťaže organizovanej Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov Knižný Vševedko, celoslovenskej čitateľskej súťaže Čítame s Osmijankom a súťaže Čitateľský maratón. Opäť všetky regionálne knižnice prezentovali regionálnych autorov a regionálnu literatúru aj na knižnom veľtrhu Bibliotéka 2012 v Bratislave. Všetky regionálne knižnice realizovali čitateľskú súťaž pre verejnosť svojho regiónu s názvom Kniha Horného Považia, Kniha Kysúc, Kniha Liptova, Kniha Oravy, Kniha Turca. Krajská knižnica v Žiline zrealizovala ďalší ročník medzinárodnej literárno-výtvarnej súťaže Tvoríme vlastnú knihu.

Knižnice realizovali množstvo podujatí vyplývajúcich z medzinárodných projektov, najmä mikroprojektov v operačných programoch cezhraničnej spolupráce SR - Česká republika a Poľsko – SR. Krajská knižnica v Žiline realizovala aj aktivity v rámci medzinárodného projektu LLP Grundtvig.

Uvádzame najvýznamnejšie a najzaujímavejšie podujatia regionálnych knižníc v roku 2012:

Kysucká knižnica (488):

- Jazyček môj, ohýbaj sa – 3. ročník súťaže pre MŠ
- Jurinova jeseň – celoslovenská súťaž duchovnej tvorby - 8. ročník, literárny večer pod lampou
- Jašíkove Kysuce – celoslovenská súťaž mladých prozaikov, literárny večer, autorské besedy so spisovateľmi v celom regióne Kysúc
- Aktivity projektu Literárne reminiscencie (Program cezhraničnej spolupráce Poľsko-Slovenská republika 2007-2013)
- Rok Jána Palárika na Kysuciach - realizácia podujatí v rámci projektu Ján Palárik v našej pamäti, odborný seminár o živote a diele J. Palárika, Palárikova Raková
- Ilustrujem svoju obľúbenú knižku – I. ročník výtvarnej súťaže
- Supersenior 2012 – čitateľská súťaž
- S knihou v batohu po pašeráckych chodníkoch – literárno-turistické podujatie
- Z rozprávky do rozprávky, Hádankovo – cyklus rozprávkových dopoludní

- Podujatia zamerané na prevenciu nežiaducich javov v spoločnosti – prednášky besedy, videoprogramy
- Aktivity v rámci geografickej a regionálnej výchovy – autorské besedy, stretnutia
- Aktivity literárneho klubu Oáza – Svätovánska poetická noc
- Kysucké Vianoce – celomestský projekt

Oravská knižnica (831):

- Rok Antona Bernoláka na Orave – sprievodné podujatia
- Projekt Les ukrytý v knihe – Moja naj lesná kniha a ďalšie aktivity v rámci projektu
- Aktivity a stretnutia realizované v rámci projektu Na jeseň nie je dôvod na tieseň
- Aktivity v rámci projektu S knihou ma baví svet
- Aktivity v rámci celoslovenskej recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín
- Slávni Oravci, Rok na dedine, Remeslá našich predkov – tematické podujatia pre školy
- Aktivity literárneho klubu Fontána
- Aktivity členov klubu fantastika – Unicornus
- Noc v knižnici a ďalšie aktivity v rámci projektu cezhraničnej spolupráce Kultúra nás spája
- Súťaž o najlepšiu literárnu biografiu oravskej osobnosti
- Literárny cestopis Oravy – tematické podujatia pre školy
- Súťaž o najlepší školský časopis Oravy

Liptovská knižnica GFB (510):

- Rok Pavla Straussa v Liptove – videoprezentácie, výstava, edičné aktivity
- Krídla Ivana Laučíka – 30. ročník literárnej súťaže začínajúcich autorov
- Pocta Belopotockému – 6. ročník – sprievod v dobových kostýmoch, čítanie z Vlastného životopisu
- Rázusovie Vrbica – prehliadka literárnej tvorby a recitačného umenia detí Liptova
- O najlepšieho detského čitateľa - celoročná súťaž
- Maturita v knižnici – 7. ročník vedomostného kvízu pre maturantov stredných škôl
- Videoprezentácie – Milan Rúfus, Ženské spisovateľky boli aj pred sto rokmi, Shakespeare ...
- Aktivity v rámci projektu Návraty ku koreňom a Desiat' tisíc míľ v literárnom mori Liptov (MK SR)
- Knižničný jarmok
- Číta celé mesto – čitateľský maratón
- Komentované čítanie z kníh – podujatia pre seniorov v rámci Európskeho roka aktívneho starnutia
- Autorské čítania, prezentácie, literárne kvízy, tvorivé dielne
- Aktivity Literárneho klubu – stretnutia, prezentácie, publikačné aktivity, pravidelné vydávanie periodika Krjela

Turčianska knižnica (615):

- Tvorcovia kníh medzi deťmi a mládežou 2012 – besedy s autormi s využitím formy – videokonferencie (MK SR)
- Rok Jonáša Záborského v Turci – vedomostné kvízy, videoprogramy, literárno-výtvarná súťaž pre žiakov škôl regiónu Turca
- Odstraňujeme bariéry – projekt pre zdravotne znevýhodnených používateľov zameraný na odstraňovanie informačných bariér
- Vzdelávajme sa spolu – cyklus podujatí zameraný na inováciu metód a foriem práce so znevýhodnenými skupinami používateľov (Program cezhraničnej spolupráce Poľsko-Slovenská republika 2007-2013)
- Práca s literatúrou nás spája – cyklus podujatí a stáží, ktorých cieľom bolo vytvoriť a prehĺbiť kultúrne vzťahy medzi partnerskými knižnicami (Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013)
- Hudba nám pomáha – pokračovanie realizácie úspešného projektu z minulých rokov
- Venujem Turcu - 7. ročník autorskej literárnej súťaže o cenu Maše Haľamovej

Krajská knižnica (650):

- Dni nádeje – cyklus podujatí v rámci protidrogového festivalu v Žiline
- Žilinská knižničná rodina Dadanovcov – odborný seminár organizovaný v rámci Roka Jána Dadana na Hornom Považí
- Aktivity projektu Vianoce s detskou knihou – besedy s autormi kníh pre deti (MK SR)
- Aktivity projektu Sme rozdielni, a predsa tak podobní, ktorého cieľom bolo prispieť k porozumeniu detí s rôznymi typmi znevýhodnenia
- Aktivity v rámci projektu Ľudia pre ľudí – tematické besedy, výstavy, stretnutia
- Aktivity v rámci projektu Česko-slovenská knižničná škôlka (Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013)
- Aktivity v rámci projektu Knižovníci pre ľudí – od učenia k poznaniu (Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013)
- Odborné aktivity v rámci projektu Informácie bez hraníc (Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013)
- Príbeh jedného dokumentu – cyklus prednášok o vojnovnej histórii Žiliny
- Celé Slovensko číta deťom – stretnutie detí s osobnosťami spoločenského a kultúrneho života v meste a propagátormi celoslovenskej aktivity
- Kurzy počítačovej zručnosti pre seniorov a znevýhodnených

6. Hardvérové vybavenie, internetizácia

V sledovanom období sa **počítačová vybavenosť knižníc** mierne zlepšila. Realizáciou projektu Informácie bez hraníc každá z regionálnych knižníc získala nový výkonný server. Okrem serverov pribudlo v Kysuckej knižnici 6 nových počítačov. Krajská knižnica v Žiline zaznamenala pokles, keďže v roku 2012 vyradila 8 nefunkčných počítačov.

Počet PC s internetom pre verejnosť sa znížil (- 15), najviac v Kysuckej knižnici (- 13) a v Krajskej knižnici v Žiline (- 4). V Turčianskej knižnici sa na druhej strane počet počítačov s prístupom na internet zvýšil (+ 2). V ostatných dvoch regionálnych knižniciach zostal počet PC s prístupom na internet pre verejnosť na úrovni predchádzajúceho obdobia.

Prvenstvo v počte PC pre verejnosť s prístupom na internet si aj naďalej udržala Krajská knižnica v Žiline – 28 prístupov, druhý najvyšší počet mala Turčianska knižnica – 27 prístupov, Oravská knižnica AH 10 a Liptovská knižnica GFB 8 prístupov. Kysucká knižnica v obmedzených priestoroch poskytovala internetové služby len na 6 počítačoch. Internetové pripojenie pre verejnosť regionálne knižnice v Žilinskom kraji poskytujú spolu na 79 staniciach. Pripojenie na WiFi môžu využiť len návštevníci Krajskej knižnice v Žiline. Vlastnú www stránku a elektronický katalóg majú všetky regionálne knižnice.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov regionálnych knižníc poklesol aj v roku 2012 z 130,99 na 127,16 (- 3,83, t.j. - 2,92 %). Najväčší pokles počtu zamestnancov vykázala Kysucká knižnica (- 2,00, t.j. - 8,89 %). Pokles zaznamenala Oravská knižnica AH (- 1,40, t.j. - 8,00 %) a Krajská knižnica v Žiline (- 0,93, t.j. - 2,06 %). Rovnaký priemerný evidenčný počet zamestnancov si udržala len Liptovská knižnica GFB. V Turčianskej knižnici sa priemerný evidenčný počet zamestnancov zvýšil o pol úväzku (+ 0,50, t.j. + 1,76 %).

K väčšiemu poklesu došlo u zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti (ZVKČ), keď bol okrem Liptovskej knižnice GFB pokles zaznamenaný vo všetkých regionálnych knižniciach Žilinského kraja. Ich stav sa znížil o 5,81 knihovníka, čo je pokles o - 5,61 %. Najväčší pokles ZVKČ bol v Kysuckej knižnici – 3 (- 15,79 %), tiež v Oravskej knižnici AH - 1,40 (- 10 %), v Turčianskej knižnici bol poklesol o – 0,80 (- 3,52 %) a v Krajskej knižnici v Žiline – 0,61 (- 1,80 %). V Krajskej knižnici v Žiline klesol počet knihovníkov s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním o - 2,02 na 8,55 úväzku, čo je 25,71 % zo ZVKČ. V Turčianskej knižnici pracovali traja zamestnanci s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním (13,70 % zo ZVKČ), v Kysuckej knižnici bol len jeden zamestnanec s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním (6,25 % zo ZVKČ), rovnako aj v Liptovskom Mikuláši je len jeden knihovník s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním (7,14 % zo ZVKČ). V Oravskej knižnici AH vysokoškolsky vzdelaný knihovník v sledovanom období nepracoval.

Stav v počte zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním zaznamenal v regionálnych knižniciach tiež výrazný pokles, a to o – 6,93 (- 12,02 %). V Kysuckej knižnici zostal stav v tejto skupine zamestnancov na rovnakej úrovni, v Turčianskej knižnici klesol len minimálne – 0,23, v Liptovskej knižnici GFB klesol o dvoch zamestnancov a v Krajskej knižnici v Žiline až o 5,7. Počet zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním sa zvýšil v Oravskej knižnici AH o 1 úväzok. V roku 2012 najviac zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním zamestnávala Krajská knižnica v Žiline (13,60), nasleduje Kysucká knižnica (12), Turčianska knižnica (11,10), Liptovská knižnica GFB (9) a Oravská knižnica AH (5). Najvyššie zastúpenie zamestnancov s knihovníckou vysokoškolskou alebo stredoškolskou kvalifikáciou z počtu zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti má Kysucká knižnica 81,25 %, za ňou nasleduje Liptovská knižnica GFB so 71,43 %, Turčianska knižnica so 68,68 %, Krajská knižnica v Žiline so 6,62 %, a Oravská knižnica AH len so 39,68 %.

Počet zamestnancov s iným vysokoškolským vzdelaním v rámci Žilinského kraja mierne klesol o 0,64 úväzku a dosiahol stav 15,50. V jednotlivých knižniciach je ich stav nasledovný: Kysucká knižnica 3, Oravská knižnica AH 4, Liptovská knižnica GFB 1, Turčianska knižnica 5 a Krajská knižnica v Žiline 2,50. Percentuálne zastúpenie vysokoškolákov bez ohľadu na druh absolvovanej vysokej školy z celkového počtu zamestnancov regionálnych knižníc je nasledovné: Turčianska knižnica 28,17 %, Krajská knižnica v Žiline 25,02 %, Oravská knižnica AH 24,84 %, Kysucká knižnica 19,51 % a Liptovská knižnica GFB 11,11 %.

7. Finančné ukazovatele, nákup knižničných fondov

Príjmy z hlavnej činnosti regionálnych knižníc dosiahli v r. 2012 čiastku 1 830 113 €, čo je viac oproti roku 2011 o 53 567 €, t.j. o 2,93 %. **Transfery na činnosť** z rozpočtu VÚC, v ktorých sú započítané aj čiastky určené na kofinancovanie projektov GS MK SR pre všetky regionálne knižnice boli vo výške 1 437 862 €. Táto čiastka je o 32 351 € vyššia ako v predchádzajúcom roku (+ 2,25 %). Zvýšenie transferov sa dotýkalo len Kysuckej knižnice + 13 455 € (+ 4,69 %) a Oravskej knižnice AH + 27 336 (+ 13,29 %). V ďalších regionálnych knižniciach došlo k miernemu poklesu transferov a zníženie bolo nasledovné: v Liptovskej knižnici GFB – 3 475 € (- 1,74 %), v Turčianskej knižnici – 3 053 € (- 0,97 %) a v Krajskej knižnici v Žiline - 1912 (- 0,44 %).

Osobné náklady regionálnych knižníc mierne vzrástli oproti roku 2011 aj napriek tomu, že v počte zamestnancov nastal pokles. Treba však podotknúť, že v roku 2011 bol výraznejší pokles osobných nákladov oproti predchádzajúcemu roku 2010 až o - 6,25 %. V absolútnych číslach išlo o nárast osobných nákladov 22 815 € (zvýšenie o 1,77 %) a z prostriedkov VÚC + 16 005 €, (zvýšenie o 1,33 %). V jednotlivých regionálnych knižniciach bolo zvýšenie objemu osobných nákladov nasledovné: Kysucká knižnica + 3,53 %, Oravská knižnica AH + 0,91 %, Liptovská knižnica GFB + 2,30 %, Turčianska knižnica + 0,59 % a Krajská knižnica v Žiline + 1,71 %.

Priemerné mzdy v regionálnych knižniciach v roku 2012

	Priemerná mzda spolu
Kysucká knižnica Čadca	572,10
Oravská knižnica A.H. Dolný Kubín	531,14
Liptovská knižnica GFB Lipt.Mikuláš	524,09
Turčianska knižnica Martin	566,67
Krajská knižnica v Žiline	571,64

	Dotácia ŽSK 2012 vrátane kofinancovania GS MK SR	Prepočet dotácie ŽSK na 1 obyv. sídla RK v €	Prepočet dotácie na 1 používateľa	Prepočet dotácie na 1 výpožičku
Kysucká knižnica Čadca	287 178	11,57	38,05	0,78
Oravská knižnica A.H. Dolný Kubín	205 700	10,54	40,06	0,80
Liptovská knižnica GFB Lipt.Mikuláš	196 151	6,15	34,78	0,62
Turčianska knižnica Martin	313 302	5,48	50,45	0,69
Krajská knižnica v Žiline	435 531	5,17	30,71	0,59

Prepočet príspevku zriaďovateľa na 1 obyvateľa sídla knižnice bol v regionálnych knižniciach na približne rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku. Výraznejšie sa zvýšil v Oravskej knižnici AH o 1,42 € a dosiahol hodnotu 10,54 € a tiež v Kysuckej knižnici o 0,76 € na 1 obyvateľa, kde dosiahol hodnotu 11,57 €. Dotácia zriaďovateľa v prepočte na 1 obyvateľa

bola oproti predchádzajúcemu roku len nepatrne vyššia v Turčianskej knižnici + 0,02 €, kde dosiahla výšku 5,48 € a v Krajskej knižnici v Žiline o 0,03 s výškou 5,17 €. Nižší príspevok oproti predchádzajúcemu roku o 0,03 € s výškou 6,15 € mala len Liptovská knižnica GFB. Rozdiel medzi najvyššou dotáciou na 1 obyvateľa sídla, ktorú mala Kysucká knižnica a najnižšou dotáciou na 1 obyvateľa sídla v Krajskej knižnici v Žiline je až 6,40 €.

Dotácia zriaďovateľa pri prepočte na 1 používateľa bola najvyššia v Turčianskej knižnici 50,45 € a najnižšia v Krajskej knižnici v Žiline 30,71 €. Pri prepočte dotácie na 1 výpožičku zistíme, že „najdrahšiu výpožičku“ má Oravská knižnica AH 0,80 €, za ňou nasleduje Kysucká knižnica 0,78 € a Turčianska knižnica 0,69. „Najlacnejšiu výpožičku“ má Krajská knižnica v Žiline 0,59 € a Liptovská knižnica GFB 0,62 €.

Tržby - poplatky za knižničné činnosti predstavovali v roku 2012 v regionálnych knižniciach čiastku 119 248 € a boli oproti predchádzajúcemu obdobiu opäť nižšie o – 6 781 €. Najväčší pokles v poplatkoch za knižničné činnosti bol zaznamenaný v Kysuckej knižnici, kde z dôvodu obmedzených priestorových podmienok nastal pokles vo všetkých ukazovateľoch knižničnej práce, a teda aj v poplatkoch za knižničné činnosti o – 22,12 %, v Turčianskej knižnici bol pokles o - 7,08 %, v Oravskej a Liptovskej knižnici GFB takmer rovnako o - 2,96 % a - 2,80 %. Mierny nárast v poplatkoch za knižničné činnosti bol len v Krajskej knižnici + 0,44 %. Vo finančnom vyjadrení najvyššie tržby za knižničné činnosti dosiahla Krajská knižnica v Žiline 61 377 €, čo predstavuje 51,47 % z celkových poplatkov za knižničné činnosti v kraji. Kysucká knižnica dosiahla tržby 18 419 €, čo predstavuje 15,45 %, Turčianska knižnica 14 008 €, čo je 11,75 %. Oravská knižnica získala na poplatkoch za knižničné činnosti 13 133 €, čo je 11,01 % a Liptovská knižnica GFB 12 311 €, čo predstavuje 10,32 % z celkových poplatkov za knižničné činnosti v Žilinskom kraji.

Pri prepočte podielu tržieb z knižničnej činnosti na celkových príjmoch z hlavnej činnosti, dosiahli jednotlivé regionálne knižnice nasledovné hodnoty:

Krajská knižnica v Žiline: 10,57 %
Liptovská knižnica GFB L.Mikuláš: 5,24 %
Kysucká knižnica v Čadci: 5,02 %
Oravská knižnica AH Dolný Kubín: 4,91 %
Turčianska knižnica Martin : 3,68 %

V snahe vylepšiť si rozpočet, a tým skvalitniť služby používateľom, každá z regionálnych knižníc spracovala niekoľko projektov, z ktorých získala mimorozpočtové prostriedky na nákup knižničného fondu, edičnú činnosť, ale aj na ďalšie aktivity a realizáciu rôznych podujatí. Veľká väčšina z projektov podaných knižnicami bola úspešná, a tak knižnice získali od fyzických i právnických osôb, sídelných miest, rôznych nadácií a spolkov, ale aj z európskych zdrojov tieto mimorozpočtové prostriedky:

Krajská knižnica v Žiline: 82 723 € (+ 1 620 € oproti predchádzajúcemu roku)
Liptovská knižnica GFB L.Mikuláš: 13 267 € (- 15 900 €)
Kysucká knižnica v Čadci: 61 103 € (+ 24 045 €)
Oravská knižnica AH Dolný Kubín: 48 323 € (- 10 378 €)
Turčianska knižnica Martin : 37 971 € (+ 18 815 €)

V európskych zdrojoch sú započítané len tie finančné zdroje, ktoré boli knižnicami v roku 2012 refundované z predchádzajúcich období.

V sledovanom období získali regionálne knižnice 90 632 € zo štátneho rozpočtu. Je to oproti predchádzajúcemu obdobiu viac o 15 896 € (+ 17,54 %). Tieto prostriedky boli použité na nákup knižničných fondov, realizácii kultúrno-spoločenských podujatí, tlač materiálov, na kultúrne poukazy a na vykrytie osobných nákladov aktívnych pracovníkov.

Výdavky na hlavnú činnosť medziročne stúpili o 48 993 € (+ 2,61 %) a dosiahli úroveň 1 876 559 €. Medziročný pokles bol len v Oravskej (- 7,46 %) a Liptovskej knižnici (- 0,22 %). V ostatných knižniciach výdavky na hlavnú činnosť stúpili: v Kysuckej knižnici o + 5,58 %, v Turčianskej knižnici o + 8,91 % a v Krajskej knižnici v Žiline o + 1,93 %.

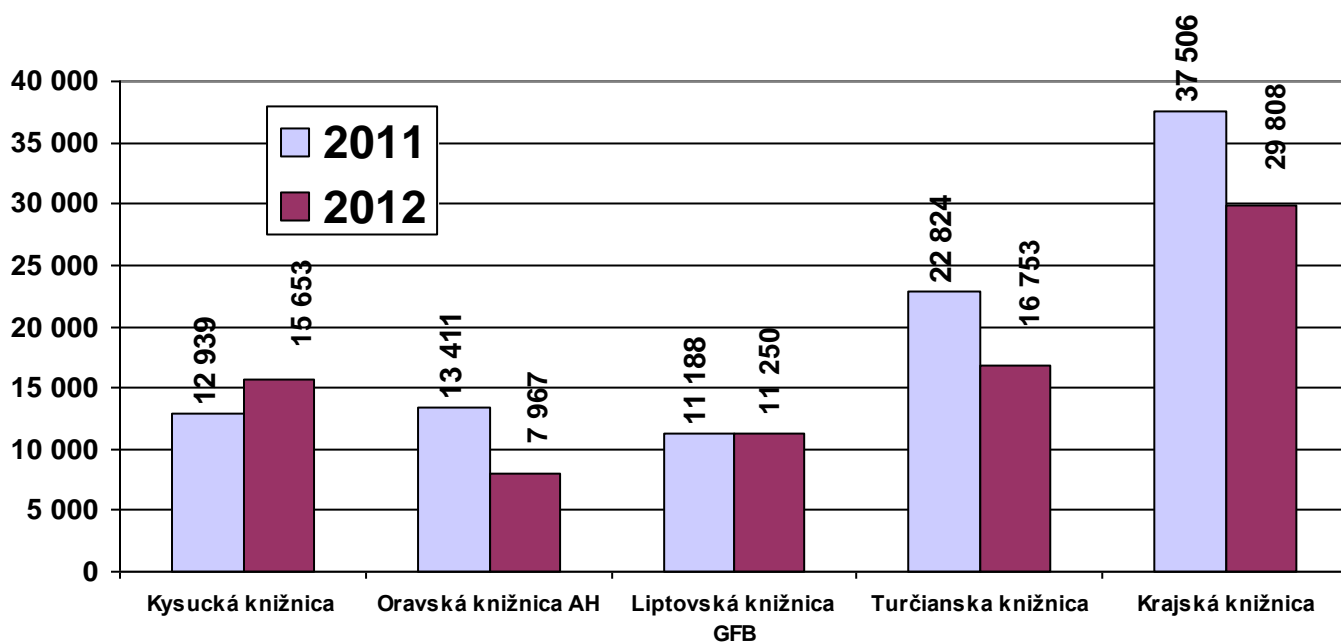
Prostriedky na nákup knižničných fondov zaznamenali ďalší medziročný pokles, a to o 16 437 €, (pokles o - 16,80 %). Nárast bol zaznamenaný len v Kysuckej knižnici + 2 714 € (+ 17,34 %) a v Liptovskej knižnici GFB + 62 € (+ 0,55 %). Ostatné knižnice zaznamenali pokles: Oravská knižnica – 5444 (- 40,60 %), Turčianska knižnica - 6071 (- 26,60 %) a Krajská knižnica v Žiline -7 698 € (- 20,52 %).

V porovnaní s čiastkami odporúčanými na nákup knižničných fondov, schválenými MK SR v rámci štandardov pre verejné knižnice dosiahli jednotlivé regionálne knižnice kraja v tomto ukazovateli v roku 2012 nasledovné percentuálne plnenie:

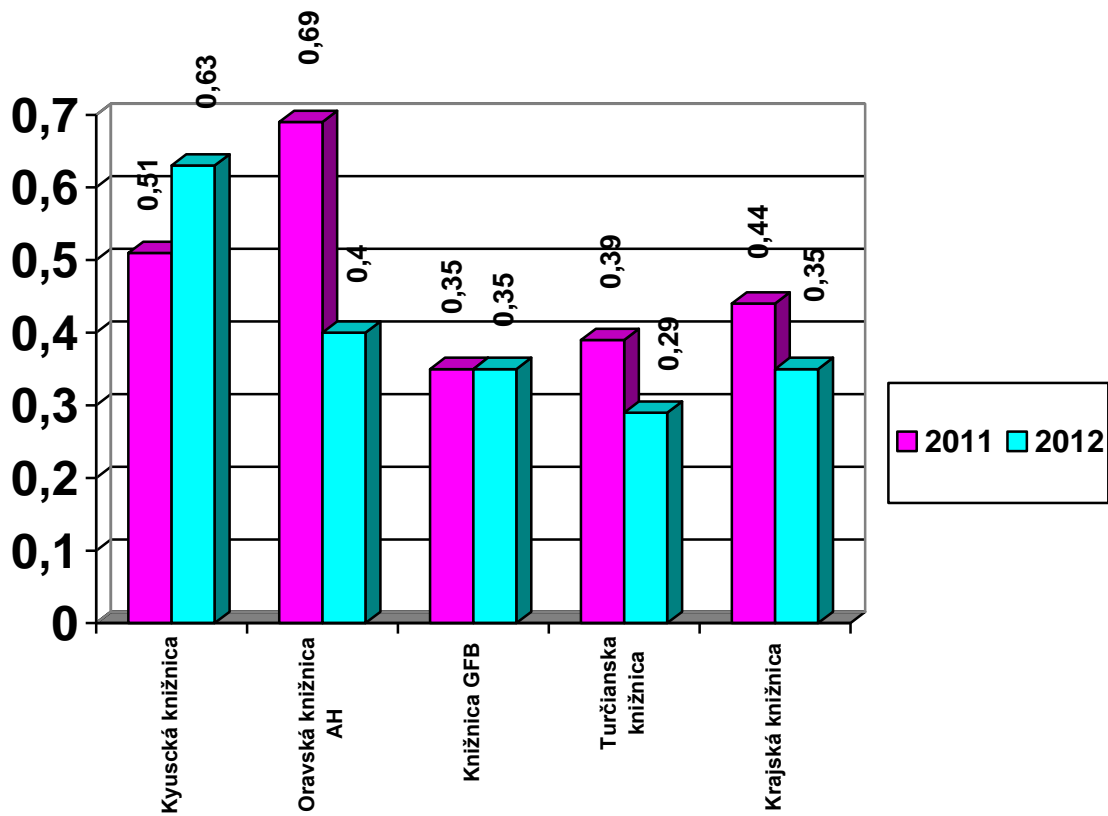
	% plnenia štandardov nákup KF rozp. zdroje+granty	% plnenia štandardov fin.prostr. na nákup KF len z rozp.zdrojov
Kysucká knižnica	42,07 %	25,94 %
Oravská knižnica A.H.	27,23 %	4,55 %
Liptovská knižnica GFB	23,54 %	9,94 %
Turčianska knižnica	20,96 %	8,25 %
Krajská knižnica v Žiline	27,22 %	13,27%

Mimorozpočtové zdroje na nákup knižničných fondov tvorili 54,75 % z celkového objemu finančných prostriedkov na nákup fondov. V jednotlivých knižniciach bol podiel mimorozpočtových prostriedkov na financovaní nákupu knižničných fondov nasledovný: v Kysuckej knižnici tvoril 38,33 %, Oravskej knižnici A.H. 83,29 %, Liptovskej knižnici GFB 57,78 %, Turčianskej knižnici 60,65 % a v Krajskej knižnici v Žiline 51,27 %.

Finančné prostriedky na nákup KF v €, rok 2011 a 2012

Finančné prostriedky na nákup KF na 1 obyvateľa v roku 2011 a 2012 v €

B. VEREJNÉ KNIŽNICE ŽILINSKÉHO KRAJA

Sieť verejných knižníc v Žilinskom kraji

- 1 regionálna knižnica s krajskou pôsobnosťou so 6 pobočkami
- 4 regionálne knižnice so 7 pobočkami
- 13 mestských knižníc s 8 pobočkami
- 25 profesionalizovaných obecných knižníc s 2 pobočkami
- 210 neprofesionalizovaných obecných knižníc so 4 pobočkami

Spolu 253 verejných knižníc + 27 pobočiek

V počte knižníc Žilinského kraja nie sú zahrnuté stagnujúce obecné knižnice (36 knižníc) a knižnice, ktoré síce zrušené neboli, ale už viac ako 5 rokov nevykazujú žiadnu činnosť (8 knižníc). Ak knižnica stagnuje viac ako 5 rokov, vylučuje sa podľa pokynov metodického centra SNK - Oddelenia pre rozvoj knižničného systému, zo siete verejných knižníc. Takéto knižnice už štatistický formulár nevyplňajú a nesledujú sa ako spravodajské jednotky.

V roku 2012 boli zrušené 2 knižnice: Obecná knižnica Stráňavy (okres Žilina), ktorá sa spojila so školskou knižnicou a Obecná knižnica Veľké Borové (okres Liptovský Mikuláš), ktorá bola po schválení Obecným zastupiteľstvom zrušená.

V roku 2012 v Žilinskom kraji stagnovalo a nevykazovalo žiadnu činnosť 44 knižníc. V okrese Dolný Kubín - 8, Tvrdošín - 2, Námestovo - 7, Liptovský Mikuláš - 6, Čadca - 1, Kysucké Nové Mesto - 1, Ružomberok - 1, Martin - 6, Turčianske Teplice - 5, Žilina - 6 a Bytča - 1. V regióne Oravy obnovila činnosť 1 knižnica, v regióne Liptova 4, v regióne Turca 1 a na Hornom Považí obnovila činnosť taktiež jedna knižnica.

V sledovanom roku 107 knižníc nedostalo prostriedky na nákup knižničných fondov, čo je 36,03 % z celkového počtu knižníc kraja. Najvyššie percento knižníc bez prostriedkov na nákup knižničných fondov bolo v oravskom regióne, a to 59,32 %, v liptovskom regióne 39,74 %, v turčianskom regióne nedostalo prostriedky na nákup kníh 19 % knižníc, v hornopovažskom regióne 35,48 % a v kysuckom regióne 21,21 %.

V kraji pracuje 39 automatizovaných knižníc. V percentuálnom vyjadrení podielu automatizovaných knižníc z celkového počtu knižníc v regiónoch, najvyššia automatizácia je v kysuckom regióne 26,5 %, nasleduje oravský 15,25 %, v liptovskom regióne je to 11,54 % a v hornopovažskom 14,52 %. Najnižšie zastúpenie automatizovaných knižníc je v turčianskom regióne 4,76 %. V r. 2012 vzrástol počet internetizovaných verejných knižníc zo 71 na 80 knižníc. Percentuálne najvyšší počet internetizovaných knižníc je opäť v knižniciach kysuckého regiónu 52,94 %, v turčianskom regióne je to 30,16 %, v hornopovažskom regióne sa zvýšil na 35,48 %, v oravskom a liptovskom regióne je v internetizácii knižníc podobný stav 15,25 % a 15,38 %.

Metodiku pre mestské a obecné knižnice, ako aj pre knižnice iných sietí v roku 2012 vykonávali metodičky v rozsahu 5,5 úväzkov. Treba však dodať, že metodičky v regionálnych

knižniciach v rámci svojho úväzku vykonávajú aj iné odborné činnosti a vo veľkej miere sa podieľajú na tvorbe a realizácii projektov.

1. Knížničný fond

V roku 2012 dosiahli knížničné jednotky verejných knížníc kraja 2 288 664 KJ, čo je o 109 461 KJ menej ako v predchádzajúcom roku. Takýto výrazný pokles je spôsobený tým, že boli zrušené dve obecné knížnice, ale pokles je spôsobený hlavne skutočnosťou, že v celkovom knížničnom fonde už nie je započítaný fond knížníc, ktoré nepracujú viac ako päť rokov, pretože podľa pokynov metodického centra zo Slovenskej národnej knížnice boli tieto knížnice zo štatistickej evidencie vyradené.

Celkové prírastky knížničného fondu v počte 31 246 KJ boli o 6 954 KJ nižšie ako v predchádzajúcom roku, čo je pokles o 18,2 %. Prírastky kúpou boli nižšie o 2 290 KJ (- 10 %), väčší pokles bol zaznamenaný u prírastkov získaných darom – 5 983 (- 38,39 %). Do regionálnych knížníc kraja pribudlo aj 1 056 KJ získaných bezodplatným prevodom od ich zriaďovateľa Žilinského samosprávneho kraja, ktoré boli zakúpené z projektu Informácie bez hraníc realizovaného v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013.

Podiel prírastku kúpou tvoril 65 % celkových prírastkov. Nižší prírastok KJ kúpou spôsobil zníženie prírastku knížničného fondu na 100 obyvateľov o 0,5 zväzku a tento prírastok dosiahol hodnotu 3 KJ. V sledovanom roku vyradením z knížníc ubudlo 27 366 KJ.

Zloženie knížničného fondu verejných knížníc Žilinského kraja:

Odborná literatúra pre dospelých: 27,17 %

Odborná literatúra pre deti: 4,90 %

Krásna literatúra pre dospelých: 41,18 %

Krásna literatúra pre deti: 26,75 %

V jednotlivých druhoch literatúry sú zahrnuté aj špeciálne dokumenty (audiovizuálne a elektronické). Ich počet však predstavuje len 1,37 % z celkového počtu knížničných jednotiek.

Verejné knížnice kraja poskytovali používateľom v sledovanom roku 2012 spolu 1001 titulov periodickej tlače. Je to opäť menej v porovnaní s predchádzajúcim rokom o – 64 titulov (- 6 %).

2. Výpožičky

V roku 2012 vo verejných knížniciach Žilinského kraja nastal opäť pomerne veľký pokles v počte zrealizovaných výpožičiek, a to vo všetkých druhoch, celkovo - 323 662, čo je pokles o 9,3 %. Najväčší pokles bol zaznamenaný pri výpožičkách odbornej literatúry pre deti – 36 396 (- 16,5 %), taktiež pri odbornej literatúre pre dospelých – 92 293 (- 13,2 %) a pri periodikách – 95 890 (- 12 %). Opäť veľké zníženie bolo zaznamenané aj pri výpožičkách špeciálnych dokumentov, a to – 11 763 (- 33 %), na ktorom sa najviac podieľala Kysucká a Turčianska knížnica. Najnižší pokles bol vo výpožičkách krásnej literatúry pre dospelých – 38 636 (- 3,4 %). Na celkovom poklese výpožičiek sa podieľali všetky knížnice, okrem mestských, ktoré v celkovom súčte za kraj vykázali nárast výpožičiek o + 2 353. Profesionálne knížnice zaznamenali pokles celkovo – 29 188 (- 14,7 %) vo všetkých druhoch literatúry. Neprofesionálne knížnice v kraji zaznamenali taktiež pokles najviac pri výpožičkách periodík (- 21,8 %), pri výpožičkách odbornej literatúry pre deti (- 11,5 %), ale aj pri výpožičkách krásnej literatúry pre deti (- 4,8 %).

Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam vzrástla o 558, z iných knižníc však poklesla o 449.

3. Používatelia a ďalšie údaje

V roku 2012 došlo v Žilinskom kraji k poklesu počtu obyvateľov o 10 302 a podobne aj v počte používateľov verejných knižníc kraja musíme konštatovať pokles, a to o - 3 622 (- 4,69 %). Pokles počtu sa prejavil hlavne pri dospelých používateľoch, pretože počet detských používateľov do 15 rokov klesol len o 115 (- 0,41 %). Najväčší pokles bol zaznamenaný v okrese Čadca (- 2 397) a v okrese Žilina (- 691). Na poklese používateľov sa v týchto okresoch najviac podieľali regionálne knižnice, hlavne regionálna knižnica v Čadci, kde v dôsledku rekonštrukcie budovy knižnice a následne obmedzeným službám došlo k výraznému zníženiu počtu používateľov. V ostatných regiónoch kraja bol pokles používateľov miernejší. Plusové hodnoty v počte prihlásených používateľov dosiahol len okres Bytča (+ 757) a okres Tvrdošín (+ 64). Počty používateľov poklesli aj v profesionalizovaných knižniciach, a to o - 743 (- 11,26 %). Mestské a neprofesionalizované knižnice v celkovom súbte používateľov za celý kraj dosiahli plusové hodnoty.

Celkové percento používateľov z počtu obyvateľov kraja mierne pokleslo a dosiahlo hodnotu 11,49 %. Najvyššie percento používateľov z počtu obyvateľov si opäť udržal okres Dolný Kubín (17,86 %). Napriek prudkému poklesu zostáva percento používateľov stále vysoké aj v Čadci (13,60 %) a pomerne vysoké percento používateľov z počtu obyvateľov si udržal aj okres Žilina (12,76 %). Najnižšie percento dosiahol okres Turčianske Teplice, a to len 6,58 %, okres Tvrdošín 8,61 %, Námestovo 8,64 %, Ružomberok 9,17 a Martin 9,94 %. V ďalších okresoch sa percento používateľov z počtu obyvateľov pohybovalo od 11,30 % v okrese Bytča, 11,38 % v okrese Kysucké Nové Mesto, po 11,40 % v okrese Liptovský Mikuláš. Počet návštevníkov knižníc tiež poklesol, a to o - 118 140 (- 9,94 %).

Počet zrealizovaných kultúrno-spoločenských podujatí v kraji poklesol o 356 (- 7,4 %). Menej podujatí vykázali regionálne a profesionalizované knižnice kraja. V mestských a neprofesionalizovaných knižniciach zostali počty zrealizovaných podujatí na podobnej úrovni ako v predchádzajúcom roku.

V **mestských knižniciach** poklesol počet počítačov zo 108 na 104, podobne poklesol aj počet PC s prístupom na internet pre verejnosť, a to zo 68 na 64. V šiestich mestských knižniciach je možnosť pripojenia na internet aj cez sieť wifi. Z trinástich mestských knižníc v kraji má zriadenú vlastnú www stránku 8 mestských knižníc a 6 knižníc má prístup do elektronického katalógu kníh. Stav zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti v mestských knižniciach poklesol len mierne, a to o 0,66 úväzku (- 2,16 %).

V **profesionalizovaných knižniciach** klesol počet počítačov o 8 a dosiahol stav 67 počítačov, s pripojením na internet pre verejnosť klesol počet o 7 a dosiahol stav 48 počítačov.

V **neprofesionalizovaných knižniciach** naopak počet počítačov stúpol o 15 a dosiahol stav 130 počítačov. Podobne stúpol počet počítačov s pripojením na internet pre verejnosť o 9 a dosiahol počet 74. V deviatich neprofesionalizovaných knižniciach je možnosť pripojenia na internet aj prostredníctvom siete wifi. V profesionalizovaných knižniciach sa znížil stav zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti o 0,88, čo je dôsledkom aj zníženia počtu profesionalizovaných knižníc a naopak o 0,46 úväzku sa zvýšil stav pracovníkov v neprofesionalizovaných knižniciach kraja.

4. Finančné hospodárenie, prostriedky na nákup knižničných fondov

Náklady na hlavnú činnosť (Príjmy z hlavnej činnosti) vo verejných knižniciach Žilinského kraja dosiahli čiastku 2 728 512 €, čo je o 3 082 € viac ako v predchádzajúcom roku. Mzdové náklady a náklady pracovníkov na dohodu v sumáre boli na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku. Podiel všetkých mzdových nákladov na celkových výdavkoch knižníc tvorí až 49 %. **Transfery na činnosť** vo všetkých verejných knižniciach kraja spolu mierne klesli aj v sledovanom roku, a to o 14 866 € (- 0,58 %). Regionálne knižnice dostali z rozpočtu zriaďovateľa Žilinského samosprávneho kraja dotáciu o 32 351 € vyššiu (+ 2,25 %) v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Podobne aj ostatné verejné knižnice dostali z obecného rozpočtu viac o 22 733 € (+ 2,95 %). Výrazne však klesla **dotácia od iných subjektov** – 69 951 €. Príčinou je vykázanie nižšej dotácie v Mestskej knižnici Rajec, ktorá po prvý krát odčlenila náklady knižnice od nákladov Mestského kultúrneho strediska a takto odčlenené ich vykázala vo výkaze. V predchádzajúcich rokoch knižnica vo výkaze uvádzala náklady celého MsKS. V ostatných mestských knižniciach boli dotácie v sumáre vyššie o 34 432 €. V sledovanom roku nižšiu dotáciu od mesta dostala Mestská knižnica v Ružomberku (- 5800 €). V profesionalizovaných knižniciach bol **pokles transferov na činnosť z rozpočtu obce a od iných subjektov nižší** o 19 855 € (-10,94 %). Najvyšší pokles dotácií pre profesionalizované knižnice bol zaznamenaný v okrese Tvrdošín (- 76,6 %), Bytča (- 54 %), Žilina (- 30,5 %), Kysucké Nové Mesto (- 17,8 %) a Čadca (- 4 %). V neprofesionalizovaných knižniciach boli dotácie od zriaďovateľa na približne rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku. Pokiaľ **celkové tržby knižníc** klesli len o 1 052 € (-0,55 %), **celkové poplatky za knižničné činnosti** však klesli až o 9 189 € (- 5,52 %). Stúpila však čiastka vykázaná v položke **iné výnosy, dary a granty** o 19 002 € (+ 6,74). Túto čiastku tvoria hlavne **prostriedky štátneho rozpočtu** a ich výška v sledovanom roku dosiahla čiastku 119 376 €. V tejto sume sú premietnuté najmä prostriedky z grantového systému MK SR, ale aj refundácia nákladov na chránené pracovné miesta, ktoré boli v niektorých verejných knižniciach kraja vytvorené.

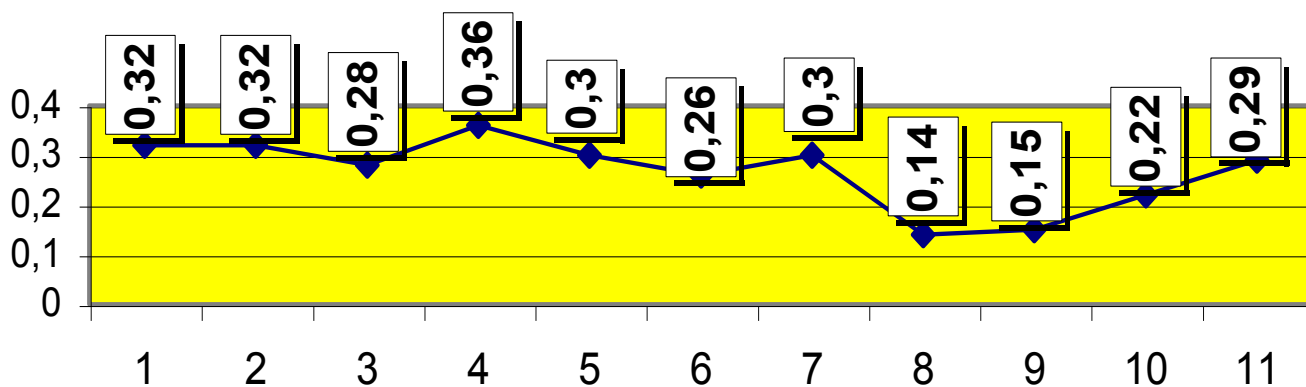
Finančné prostriedky na nákup knižničných fondov

Na nákup knižničného fondu boli použité prostriedky v sume 178 948 €. Tieto prostriedky boli v sledovanom roku opäť nižšie o sumu 19 681 € (- 9,9 %). Najvyšší pokles finančných prostriedkov na nákup fondu bol aj sledovanom roku v regionálnych knižniciach kraja. V mestských knižniciach pokles finančných prostriedkov na nákup fondu bol zaznamenaný v Mestskej knižnici Ružomberok – 2014 € (- 14 %), v mestských knižniciach okresu Žilina – 1001 € (- 35,3 %), v Mestskej knižnici Liptovský Hrádok – 2 387 € (- 64,8 %) a v Mestskej knižnici Hany Zelinovej Vrútky – 143 € (- 6,5 %). Mestská knižnica Turčianske Teplice ako jediná mestská knižnica v kraji nedostala žiadne finančné prostriedky na nákup fondu. Pekný nárast finančných prostriedkov na nákup fondu sme zaznamenali v Mestskej knižnici Bytča + 629 € (+ 8,7 %) a v Mestskej knižnici Kysucké Nové Mesto + 451 € (+ 7,5 %). V profesionalizovaných knižniciach kraja poklesli prostriedky na nákup fondu o 1007 € (-5,7 %) a opäť aj v sledovanom roku 2012 ide tento pokles na vrub knižniciam okresu Čadca, ale aj knižniciam okresu Tvrdošín a Liptovský Mikuláš. V neprofesionalizovaných knižniciach bol nárast o 1042 € (+ 2,8 %).

Najviac prostriedkov na nákup knižničných fondov v prepočte na 1 obyvateľa dosiahol okres Kysucké Nové Mesto 0,36 €. Za ním nasleduje okres Bytča a Čadca s rovnakými prostriedkami na nákup fondu na 1 obyvateľa 0,32 €. Najmenej finančných prostriedkov na nákup v prepočte na 1 obyvateľa dosiahli opäť okresy Turčianske Teplice 0,15 € a Námestovo 0,14 €.

Okresy Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto a Liptovský Mikuláš mali prírastok knižničných jednotiek kúpou na 100 obyvateľov po zaokrúhlení rovnaký - 4 knižničné jednotky. Okresy Bytča, Ružomberok, Námestovo Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina dosiahli 3 knižničné jednotky a okres Martin len 2 knižničné jednotky na 100 obyvateľov okresu.

€ na nákup KF na obyvateľa v Žilinskom kraji podľa okresov

1-Bytča 2-Čadca 3-Dolný Kubín 4-Kysucké Nové Mesto 5-Liptovský Mikuláš
6-Martin 7-Ružomberok 8-Námestovo 9-Turčianske Teplice 10-Tvrdošín 11-
Žilina

Vydala: Krajská knižnica v Žiline
Zostavila: Mgr. Božena Sobolová
Zodpovedná redaktorka: Mgr. Katarína Šušoliaková
Rok vydania: 2013
Počet strán: 22 + tab.prílohy
Počet výtlačkov: 7

